

SAMMANFATTNING

Mark är grunden för jordbruksproduktion och ekosystemens välbefinnande. EU:s nya gemensamma jordbruks- och landsbygdspolitik (CAP) saknar fortfarande klara riktlinjer för åtgärder som ämnar förbättra och kontrollera markens tillstånd. Med nuvarande jordförsämring och den påverkan som jordbruk har på klimatförändringar och miljön behöver vi snarast diskutera marken som en nyckelfråga i jordbrukspolitik.

SoilCare undersöker och främjar användandet av markförbättrande odlingssystem (SICS), med avsikt att förbättra markens kvalitet, för att uppnå positiva effekter på hållbarhet och lönsamhet. SICS är ett helhetstäckande sätt att närma sig jordbrukets metoder, bestående av bl.a. långa växtföljder och en integrerad kombination av insatsmedel och bruksmetoder. Här presenteras hur SICS kan fungera som en övergripande mekanism för att förbättra markens tillstånd genom olika stödåtgärder och ramverksdirektiv inom jordbruk och miljö.

Gödsling med träflis

Olika fånggrödor

POLICYALTERNATIV

Studier har visat flera möjligheter till politiska beslut som kan motivera jordbrukare att ta sig an en bättre hushållning med marken och miljön. Följande alternativ kan öka införandet av markförbättrande åtgärder:

- Införliva SICS tydligt i den gemensamma jordbrukspolitikens pelare I som en övergripande jordbrukspraxis för det allmännas bästa.
- Underlätta utbyte av information mellan jordbrukare och genomför utbildning för rådgivare i markförbättring.
- Använd SICS för att överbrygga flera policyramverk och -direktiv, t.ex. fånggrödor för att efterleva både Vattendirektivet och Kvävedirektivet

SICS
kan hjälpa
medlemsstater att
förbereda tillräckliga
minimistandarder för
markrelaterade mål

This table shows how each SICS type can contribute to policy objectives through the multiple policy instruments listed along the top of the table. The colours for each policy instrument are matched to the corresponding SICS under the 'SICS type' column.

Hur SICS bidrar till policymål						
	EU:s gemensamma jordbruks- och landsbygdpolitik – flera GAEC (good agricultural and environmental condition) och SMR (verksamhetskrav)	Ramverksdirektivet för vatten	Nitratdirektivet	Naturdirektiven (fåglar och livsmiljö)	Slamdirektivet	Direktiven om hållbar användning av bekämpningsmedel och gödselmedel
SICS-komponent						
Fånggrödor, gröngödsling och mellangrödor 	Säkerställer att marken är täckt över vintern när regn och vind kan orsaka erosion; kan reducera behovet av gödsling och bidrar med organiskt N om baljväxter används; skapar habitat för insekter och därmed mat för fåglar. De kan också vara bidragsberättigade som EFA (områden med ekologiskt fokus). Landsbygdsprogram kan bistå ekonomiskt med kostnader för fånggrödor.					
Växtföljder 	Genom en växtföljd som innehåller en blandning av avsalugrödor, baljväxter, blommor, vallar, grönsaker och betesmark kan markens tillstånd förbättras genom att en mängd näringsämnen (inklusive N) tillförs. Detta reducerar behovet för kemiska tillsatser, förbättrar markstrukturen och genomsläppligheten genom varierande rot djup tillsammans med ökad mångfald av insekter och fåglar, och minskar därmed också behovet av kemiska bekämpningsmedel. Relaterade kostnader kan täckas av landsbygdsprogram.					
Gödsling/tillförsel av organiskt material 	Tillförsel av kompost, träflis (färsk eller komposterad) och gödsel från boskap minskar behovet av kemiska gödningsmedel. Kalkning kan också användas för sur jord. Att använda tillsatser vid rätt tid på året förbereder jorden för vårbruket och etablering av grödor, med iakttagande av de föreskrifter som gäller inom EU och på medlemsstatsnivå (dvs. kvävedirektivet), för att undvika läckage och näringsförluster. RDP (landsbygdsprogrammet) kan också bistå med att finansiera lösningar för lagring av gödsel.					
Markberedning 	Att minska eller eliminera plöjning och jordbearbetning kan förbättra markens tillstånd genom att hålla jordens mikrobiologi intakt och reducera kompaktering eftersom färre maskiner trafikerar fälten. Detta kan också minska bränsleanvändning och relaterade utsläpp.					
Begränsad kompaktering 	Alvluckring kan användas för att motverka kompaktering (och därmed förbättra markens genomsläpplighet och hälsotillstånd), dessutom kan olika fånggrödor användas (vars rötter kan hjälpa till med luftning av jorden och förbättra dess struktur), och antalet maskiner som passerar över fälten kan reduceras (t.ex. genom att reducera plöjning).					
Effektivare bevattning 	Droppebevattning; användning av grödor som har anpassats till lokala förhållanden (t.ex. vattensnåla grödor i områden med återkommande torka); optimera tidpunkten för bevattning för att minska avdunstning på markytan; mellangrödor för att minska avdunstning. Förbättrar grödornas produktivitet och resursutnyttjande; minimerar risken för saltanrikning och ökenspridning.					
Kontrollerad dränering 	Återanvändning av vatten på gården, diken m.m. för att möjliggöra avrinning; skogsplantering för att hindra att marken blir vattenmättad. Förbättrar grödors produktivitet och resursutnyttjande och minimerar risken för stående vatten.					
Integrerad landskapsvård 	Blandat jordbruk och växtföljder över olika gårdar; häckar och korridorer för vilt och gynnsamma predatorer; vattenuppsamling i dammar och reservoarer. Förbättrar biologisk mångfald, sjukdomsbekämpning och odlingssystemens hållbarhet på landskapsnivå.					

Införlivande av SICS i EU:s -policy

Jordbrukspolitik

Den CAP som har föreslagits gälla för tiden efter 2020 täcker tre övergripande miljömål som riktar sig direkt till mark, och erbjuder därmed möjligheter att inkluderas tydligare via SICS:

- Bidra till lindring av klimatförändringar, miljöanpassning och hållbar energi
- Främja hållbar utveckling och effektiv användning av naturresurser som jord, vatten och luft
- Främja hållbar utveckling och effektiv användning av naturresurser som jord, vatten och luft
- Bidra till skydd av biologisk mångfald och förbättring av ekosystemtjänster

Inom CAP:s första pelare kan införlivandet av gröna åtgärder i de Normer för god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden (GAECs), som är obligatoriska, ge en stor möjlighet för förbättrat skydd för åkermark. Detta inkluderar fånggrödor som en del av växtföljden; vilket tjänar som skydd mot erosion och bidrar med tillförläggning av växtnäringsämnen. Fånggrödor är också en viktig del av SICS. I CAP:s andra pelare erbjuder nya "grundläggande åtgärder för miljö- och klimatvänligt jordbruk" (AEEM) möjligheter att åtgärda pågående försämringar av markens tillstånd; mark som har återupplivats genom SICS kan bli kolsänkor och minska effekten av klimatförändringar. Det måste säkerställas att medlemsstater allokerar tillräckligt av den första och andra pelarens överförbara budget till åtgärder för förbättrad åkermark. Den långsiktiga visionen som erbjuds av Europeiska Kommissionen och som används i SICS utgör en viktig del.

Informationsutbyte

SICS

exempel

Fånggrödor med
reducerad N-gödsling

Förbättrar:

Markstruktur,
biologisk mångfald,
närlingsutnyttjande;
mullinnehåll; läckage
och erosion

Ramverk och direktiv

Ramverken och direktiven i tabellen på föregående sida motsvaras samfällt av flera komponenter i SICS. Ansträngningar måste därför göras för att skapa regelverk och främja att de används av jordbrukare, genom att öka medvetenheten och underlätta för grupper av jordbrukare som arbetar tillsammans på landskapsnivå.

Tillbakadragandet av markskyddsdirektivet betyder att EU saknar en enhetlig lagstiftning för att frågan om markskydd ska kunna hanteras separat. Inom EU har endast ett fåtal länder specifik lagstiftning eller instrument med markskydd som sitt primära mål. Markförstörelsen i Europa ökar, vilket indikerar att existerande policies inte är effektiva. Acceptans hos lantbrukarna är helt avgörande och kan påverkas negativt av dålig policy och rådgivning, såväl som av socio-ekonomiska och miljörelaterade faktorer. För mer info, se: <https://www.soilcare-project.eu/resources/deliverables>

@SoilCare_eu

SoilCare finansieras med medel från Europeiska Unionens program Horizon 2020 för forskning och innovation, genom anslag nr. 677407.

